

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ПРОЄКТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Закон України «Про освіту» [1] визначає патріотичне виховання та повагу до культурних цінностей історико-культурного надбання і традицій українського народу в якості базових засад шкільної освіти, водночас нормативно не закріплюючи сутності ні самого поняття національно-патріотичне виховання, ані поняття «національно-патріотичні компетентності», що призводить до появи значного переліку авторських трактувань досліджуваних категорій, а, відтак, і до відсутності єдності у поглядах на методика роботи зі здобувачами шкільної освіти у визначеному напрямі. В свою чергу, методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах [2і] більше орієнтовані на практичну складову національно-патріотичного виховання в контексті вивчення окремих навчальних предметів.

Таким чином, на сьогодні вибір методів і підходів національно-патріотичного виховання здобувачів загальної середньої освіти особливо в контексті формування їх національно-патріотичних компетентностей перебуває в прямій залежності від трактування їх сутності окремими працівниками чи педагогічним колективом окремих закладів шкільної освіти в цілому.

Оскільки згідно з нормативними документами [3] основними складовими національно-патріотичного виховання є: громадсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання, а «найважливішим його пріоритетом – формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації» [4], то враховуючи трактування поняття «компетентність» у Законі «Про освіту», можемо розглядати національно-патріотичні компетентності здобувачів

освіти як динамічну комбінацію знань, умінь, поглядів, цінностей та інших особистих якостей, якими визначається їх здатність зберігати свою національну ідентичність, успішно реалізовувати себе в морально-духовному, соціальному, культурно-національному, військово-патріотичному контексті з повагою до ідей української державності, українського громадянства, української культури на засадах національної гордості та громадянської відповідальності.

Так як найбільш вдалим шляхом здобуття певних компетенцій є «проживання ситуацій, рефлексія досвіду» [5], а Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України [6] серед ключових засад національно-патріотичного виховання визначено принцип самоактивності й саморегуляції, яким забезпечується розвиток суб'єктних характеристик здобувачів освіти; формується їх здатність до критичності й самокритичності, прийняття самостійних рішень; виробляється громадянська позицію особистості та почуття відповідальності за її практичну реалізацію, то, з нашої точки зору, одним із найбільш ефективних методів втілення вищенаведеного є використання проєктної технології (методу проєктів).

Педагогічна технологія проєктної діяльності за суттю є певним комплексом навчально-пізнавальних прийомів і дій здобувачів освіти за підтримки, спрямування й корегування педагогом і, як правило, має своїм результатом певний продукт діяльності. Робота над проєктом забезпечує: формування комунікативних навичок; набуття досвіду спілкування; розвиток пізнавальних інтересів та творчих здібностей здобувачів освіти; систематизацію та інтеграцію їх знань [7]. Окрім того, залучення здобувачів освіти до проєктної діяльності сприяє розвитку їх творчості й ініціативності, формуючи навички подальшого активного утвердження громадянської позиції та відстоювання інтересів певної спільноти, колективу, громади тощо.

Патріотизм, гордість і повага до Батьківщини, національності, рідної культури і традицій тощо не можуть формуватися лише як результат

теоретичної обізнаності, адже основа національно-патріотичних компетенцій – самоідентифікація особистості, високий рівень розвитку громадянської свідомості і відповідальності, що неможливо без методів активного виховання. Таким чином, саме проєктна діяльність здобувачів загальної середньої освіти повинна стати базовим елементом формування у них національно-патріотичних компетенцій в контексті реалізації відповідної державної Концепції та Стратегії.

Список використаних джерел

1. Про освіту : закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII в редакції від 01.01.2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах : додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL : <https://dspu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/85.pdf>

3. Про стратегію національно-патріотичного виховання : Указ Президента України № 286/2019 від 18.05.2019 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>

4. Національно-патріотичне виховання / Міністерство освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robotata-zahist-prav-ditini/nacionalno-patriotichne-vihovannya>

5. Дмитренко К. А., Коновалова М. В., Семиволос О. П., Бекетова С. В. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. Харків : Основа, 2018. 119 с.

6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. в редакції від 29.07.2019 року. URL :

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>

7. Проектування. Розробка і реалізація проектів у виховній роботі : методичний poradnik для вчителів та учнів. Вінниця, 2011. 28 с.